

poštovního, z čehož patrně, že výkon určité vrchnostenské pravomoci nestačí sám o sobě k tomu, aby orgán touto kompetencí nadaný byl zařazen mezi orgány postavené na roveň státním úřadům, které již podle bodu 1 cit. předpisu od poštovního jsou osvobozeny. Také okolnost, že předsedu rozhodčího soudu revírní bratrské pokladny a jeho náměstky jmenuje min. prací ve shodě s min. sprav. ze soudců z povolání, nepropůjčuje rozhodčímu soudu charakter orgánu postaveného na roveň státním úřadům, neboť i takto složený rozhočí soud zůstává orgánem organizovaným na podkladě autonomním, a bez výslovného předpisu zákona nemůže mu přiznána býti výhoda orgánů postavených na roveň úřadům státním. Pokud stížnost poukazuje na to, že . . . výnosy býv. rak. min. fin. z 5. listopadu 1889 č. 38.823, resp. býv. rak. min. obch. z 19. listopadu 1889 č. 47.051 byly rozhodčím soudům úrazových pojišťoven dělnických přiznány výhody ve smyslu čl. II č. 1 zák. z 2. října 1865 č. 108 ř. z., a že tedy i rozhodčí soudy revírních bratrských pokladen musejí býti považovány za orgány postavené po zákonu na roveň úřadům státním, ježto jejich organizace a kompetence je zcela obdobná organizaci a kompetenci rozhodčích soudů úrazových pojišťoven dělnických, nemohl nss argumentaci této přisvědčiti, ježto okolnost, jakým způsobem úřad postupoval v případě jiném, nemůže býti směrodatnou pro posouzení otázky, zda nař. rozhodnutí je ve shodě se zákonem či nikoli.

Č. 10.575.

Jazykové právo: * Zbavení funkce ustanoveného znalce z důvodu neznalosti státního jazyka není samo o sobě důvodem pro vznik jazykového sporu ve smyslu § 7 jaz. zák.

(Nález ze dne 30. května 1933 č. 7364.)

Věc: Ing. Zikmund St. v P. proti ministerstvu spravedlnosti o jazykové právo.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: V právní věci S.-ského podniku na zpracování dřeva v P. proti První brněnské strojírenské společnosti v Brně okresní soud v Prešově při roku stanoveném k předběžnému soudnímu znaleckému ohledání, pro které byl k návrhu žádající strany ustanoven soudním znalcem st-1, vydal usnesení, že tohoto jako znalce nepřijímá vzhledem k tomu, že neovládá státního jazyka a že přes to, že ho soud napomenul, aby se nemíchal do jednání, choval se vůči soudu neslušně a stále mluvil německy.

Jazykové stížnosti proti tomu podané byly v postupu instančním zamítnuty a to presidiem kraj. soudu v Prešově a presidiem vrch. soudu v Košicích proto, že tu nenastal ještě jazykový spor a st-1 nemůže se proto stížností dovolávat rozhodnutí vyššího úřadu dohlédacího. Žal. úřad odůvodnil své rozhodnutí v podstatě takto:

»V protokole z 21. září 1929 je konstatováno, že »st-1 na otázku soudcovu prohlásil, že slovenský jazyk neovládá, a soud oslovil německy přes to, že ho soud upomenul, že vzhledem k jazykovým předpisům má užívat státního jazyka«. Usnesení původně v odpor vzaté vytýká krom

jiných důvodů, jež min. sprav. jako dozorčí instanci jazykové nesluší posuzovati, že »st-l se nepřijímá jako znalec, poněvadž neovládá státní jazyk«. Z usnesení a jednání je předcházejícího plyne, že hlavním důvodem, pro který soud st-le jako znalce nepřijal, byla jeho neznalost jazyka státního. V otázce, zda tohoto důvodu se soud správně a právem dovolal, jde v podstatě o výklad předpisů jazykových a o vymezení práv a povinností st-li z nich vycházejících, čili o spor jazykový podle § 7 jaz. zák. a čl. 96 jaz. nař. Ve věci vychází napadené rozhodnutí ze zásady, že soud atd., ve styku se znalcem musí užívatí jen jazyka státního a jen za podmínek § 2 jaz. zák. a čl. 18 a násl. jaz. nař. — o kterýžto případ zde nesporně neběží — v jazyku menšinovém. Podle jediného ustanovení o znalcích v jaz. nař. obsaženého čl. 8 odst. 6 má v případě, je-li třeba stanovití za znalce osobu neznalou státního jazyka, poněvadž tu není znalců toho oboru znalých státního jazyka, s ní býti jednáno podle odst. 2—5 téhož článku. Hledíc k tomuto ustanovení, jest zpravidla ustanovití za znalce jen osobu znalou státního jazyka; objeví-li se dodatečně, že ustanovený znalec této podmínce nevyhovuje, je soud oprávněn jej funkce znalce zbaviti a jediné, kdyby nebylo tu znalců toho oboru jazyka státního znalých, bude s ním jednati podle čl. 8 odst. 2—5 jaz. nař. jeho jazykem. St-l netvrdí, že by jazyk státní dostatečně ovládal, ani nepoukazuje k tomu, že mělo s ním býti jednáno podle čl. 8 odst. 2—5 jaz. nař., protože tu nebylo jiných znalců mocných státního jazyka. Námitka, že soud porušil § 350 civ. soud. ř., neobstojí, ježto neznalost jazyka státního, v němž jediné lze se soudem jednati, lze považovati za »důvod, pro který nemůže znalec konati svůj úřad« ve smyslu cit. § 350 civ. soud. ř. Rozhodně jest trvati na tom, že opatření odůvodněná předpisy jazykového práva lze provésti i tehdy, když podle předpisů o soudním řízení by nebyla přípustná.

Proti tomuto rozhodnutí podána stížnost, o niž nss uvážil toto:

Z obsahu nař. rozhodnutí jde najevo, že žal. úřad na rozdíl od nižších stolic správních uznal, že jde tu o jazykový spor po rozumu § 7 jaz. zák., že však neshledal, že by zmíněným usnesením okresního soudu v Prešově bylo porušeno jazykové právo st-lovo. St-l naproti tomu tvrdí, že nař. rozhodnutí je nezákonné. Poukazuje k tomu, že si stěžoval na usnesení okresního soudu v Prešově z 21. září 1929, jímž byl pro neznalost státního jazyka zbaven funkce znalecké, popírá předem po stránce skutkové správnost zjištění nař. rozhodnutí, že neovládá státní jazyk, a tvrdí, že doznal pouze, že jeho znalost státního jazyka není dokonalá, ale že rozumí slovensky. Po stránce právní namítá proti nař. rozhodnutí, že dovolaný čl. 8 odst. 6 jaz. nař. se vztahuje na jmenování znalcem, ale nestanoví, že by stranami souhlasně navrhovaný a soudem již jmenovaný znalec mohl pro nedokonalou znalost státního jazyka býti zbaven své funkce. Zákon prý nepředpisuje, že znalec musí ovládat státní jazyk; jaz. zákon prý připouští, aby, kdo neovládá dosti státní jazyk, na př. svědek (čl. 8 odst. 2 jaz. nař.), byl vyslechnut ve svém jazyku a čl. 10 odst. 1 stanoví prý přesně, že právní zástupci, obhájci a zplnomocněnci stran nemohou se toho dovolávat, že nejsou úplně znalí státního jazyka. Z toho dovozuje, že jako znalec může působiti i ten, kdo dokonale neovládá státní jazyk, a dovolává se i § 350 zák. čl. I:1911, podle něhož soud je povinen jmenovat stranami navrhovaného znalce,

když se strany sjednotily na osobě jednoho nebo více znalců. Stížnost končí pak tvrzením, že porušeno bylo jazykové právo st-le tím, že byl odstraněn z působení jako znalec před soudem jen z toho důvodu, že neovládá státní jazyk.

S tím souhlasí též obsah jazykové stížnosti, již st-l vznesl k presidentu kraj. soudu v Prešově. V ní obracel se výslovně (na rubru) »proti odmietnutiu ako znalec«, popíral, že by byl prohlásil, že státní jazyk neovládá, a že by se byl choval neslušně, a dovozoval, že soud neměl práva jej na základě jaz. zák. vyloučit, když st-l výslovně prohlásil, že slovensky rozumí, nýbrž, že měl mu otázky k zodpovědění odevzdati, načež by byl st-l soudu písemné dobrozdání znalecké ve slovenské řeči podal. Soud prý byl povinen jej jako ustanoveného znalce bezpodmínečně ponechat, poněvadž strana sama prohlásila, že na jeho jmenování trvá, a i protistrana proti jeho jmenování neměla námitky. Z toho pak st-l dovodil, že není překážkou (sc. pro vykonávání funkce znalecké), že státní jazyk úplně neovládá.

I když st-l svoji stížnost podanou k presidentu kraj. soudu v Prešově označil jako stížnost jazykovou ve smyslu čl. 96 jaz. nař. a tvrdil porušení svých jazykových práv, nešlo tu ve skutečnosti o spor o užívání jazyka (§ 7 jaz. zák.). St-l mohl by snad tvrditi porušení svých práv, plynoucích z ustanovení jaz. zák. a jaz. nař., kdyby tyto normy obsahovaly též předpisy o tom, za jakých podmínek lze po stránce jazykových kvalit ustanoviti znalce anebo již jmenovaného znalce funkce této zbaviti. Leč takových případů ani v jaz. zák., ani v jaz. nař. není, a pokud toto nařízení obsahuje předpisy o znalcích (čl. 8), upravují tyto toliko způsob jednání s nimi. St-l však netvrdil podle protokolu z 21. září 1929, že by byl na rozdíl od stanoviska zaujatého soudcem oprávněn užívatí ve své funkci znalecké svého jazyka minoritního, netvrdil toho ani ve stížnosti podané na vyšší úřady dohlédací a netvrdí toho ani ve stížnosti podané na nss. Naopak obsah jeho jazykové stížnosti svědčí jasně tomu, že byl ochoten užívatí jazyka slovenského, dokládaje, že slovensky rozumí.

Věcný obsah jeho stížnosti směřoval a směřuje jen proti tomu, že byl usnesením soudu zbaven funkce znalecké. Usnesení soudu, jímž se znalec jmenuje nebo již jmenovaný znalec funkce své zbavuje, je podstatou svojí procesním opatřením soudu, které se vydává podle předpisů civ. řádu soud. Na tom nic nemění okolnost, že hlavním důvodem, pro který soud st-le za znalce nepřijal, byla tvrzená neznalost státního jazyka. Tato okolnost byla právě jen jedním z důvodů, jež přiměly soud k tomu, že vydal napadené usnesení, a mohlo by po případě býti věcí jen rekursního soudu posouditi, zdali procesní opatření to o neznalost státního jazyka mohlo býti opřeno.

Nešlo-li tu však o jazykový spor po rozumu § 7 jaz. zák. vůbec, jak opačně má za to žal. úřad, pak nemohlo zmíněným opatřením okresního soudu v Prešově a tudíž ani nař. rozhodnutím býti porušeno nějaké jazykové právo st-lovo a bylo proto stížnost, jež tvrdí opak, zamítnouti pro bezdůvodnost.